

Salgın Analizi

Mustafa Bakır

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Pediatrik Enfeksiyon Bilim Dalı, İstanbul, Prof.Dr.

Hastane enfeksiyonları sürveyansı sonucu elde edilen veriler bir hastane enfeksiyonu salgınının belirlenmesine olanak sağlar. Herhangi bir enfeksiyonun aylık hızı, bir yıl önce aynı ay içindeki hızının %95 güven aralığını aşarsa bir salgın olasılığından söz edilebilir ve salgın araştırması başlatılır. Diğer yandan doktor, hemşire veya mikrobiyoloji laboratuvarı tarafından bir enfeksiyonun arttığına dair gözlem de salgın araştırmasına başlamak için yeterlidir. Araştırma ekibi hastane epidemiyoloğu, enfeksiyon kontrol programı ekibi ve hastane idaresinden oluşur. ancak dışarıdan konsultanların katılması da gerekebilir.

Salgın araştırmasının basamakları şu şekildedir:

1. Mikrobiyoloji laboratuvarı ile temas kurulup tüm kökenlerin sonraki çalışmalar için saklanması sağlanır.
 2. Olgu tanımı yapılır.
 3. Olgu tanımı kullanılarak enfeksiyon hızının önceki hızlardan daha yüksek olup olmadığına bakılır.
 4. Salgına neden olduğu düşünülen mikroorganizma ve bununla ilgili salgınlar hakkında literatür incelenir.
 5. Olgu sayıları y, zaman x ekseninde olacak şekilde salgın eğrisi çizilir.
 6. Hasta dosyaları incelenerek servisin yerleşimi, yatış tarihi, işlemler gibi demografik veriler ve potansiyel risk faktörlerine maruziyet belirlenir.
 7. Enfeksiyon ile potansiyel risk faktörü arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla olgu sayıları y ekseninde, enfeksiyon ve potansiyel risk faktörü x ekseninde işaretlenir.
 8. Enfeksiyon kaynağı ile bulaşma mekanizması hakkında hipotez geliştirilir.
 9. Aynı yaş, cinsiyet ve aynı serviste yatan enfekte hastalar potansiyel risk faktörleri açısından olgu-kontrol çalışmasıyla karşılaştırılır.
 10. Geçici enfeksiyon kontrol önlemleri alınır.
 11. Şüphelenilen ortak kaynaktan kültür alınır.
 12. Kökenlerin birbiri ile ilişkisini belirlemek için moleküler tiplendirme yapılır.
 13. Kontrol önlemlerinin etkinliğini belirlemek için sürveyansa devam edilir.
 14. Araştırmanın bulguları Enfeksiyon Kontrol komitesine sunulur.
 15. Enfeksiyon kontrol komitesi salgınla ilgili olarak enfeksiyon kontrol kurallarını gözden geçirip gerekirse revize eder.
- Kümelenme aynı mikroorganizmayla olmuşsa hızlı moleküler tiplendirme yapabilen hastanelerde ilk olarak tiplendirme yapılır. Kümelenme poliklonal ise olasılıkla problem antibiyotik kullanma şekline, teknik sorunlara veya kökenlerin dışarıdan alınmasına bağlıdır, bu durumda olgu-kontrol çalışmasına gerek kalmaz. Klonal salgınlar salgının tek kaynaktan yayıldığını veya nozokomiyal yayılımını düşündürür ki bu durumda kaynağın saptanabilmesi için olgu-kontrol çalışması yapılır.